Ч. 167 (11.420). Львів, неділя 29. липня 1928. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·30 зл., Німеччині 7·20 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Польсько-литовська „ідилля".

Львів, 27. липня 1928.

Цьогорічна канікула дуже сильно нагадує 1914 рік. Тоді теж в нестерпну жару літніх днів немов грім з ясного неба впало вагітне у страшні наслідки слово: війна! Чи не заноситься на подібну подію і тепер?... Але правда... тепер дозріває противоєнний пакт Келльоґа. Отже є ріжниця!

Якби не те, то всі зовнішні познаки казалиб, що справді положення аналогічне до того з 1914 р. Маємо на думці затяжний польсько-литовський конфлікт, котрий, як колись „балканський котел" не сходить з порядку дня великої европейської політики і вічно грозить... вибухом. Про останні фази цього конфлікту ми писали недавно. Тоді, як патроновані Лігою Націй польсько-литовські переговори, ведені майже одночасно в Ковні, Варшаві і Кенігсбергу, нарешті, як з гори можна було надіятися, цілком розбилися. Польща післала в цего приводу до Л. Націй чергову жалобу на Литву і — на тім кінець. Польська преса вже заздалегідь писала про важку кару, яка жде „литовського карлика" за його непослух світлому синедріонові з Женеви, але зі свого боку литовська преса відплачувала Польщі подібною монетою, заявляючи, що стероризувати себе не дасть, бо: 1-о не вірить в силу Ліги Націй і здатність тієї міжнародньої установи до якогонебудь рішучого виступу; 2-о має на випадок нападу з боку Польщі запевнену допомогу від СРСР.

В останніх днях литовський конфлікт знов не сходить зі стовпців европейської преси. Литва донесла Лізі Націй про підозрілі маневри польської армії, котрі мають відбутися в другій половині серпня на Виленщині над литовським кордоном. Ці маневри Литва вважає засобом для зломання її становища у конфлікті з Польщею, а радше для її знасилування у виленській справі, котра одинока є перешкодою в наладнанні нормальних взаємин між обома сусідними республиками.

Одночасно доносить европейська преса про збільшену горячкову діяльність ріжних заінтересованих військових кол. Представники польського ген. штабу їдуть на наради в Париж, з Букарешту їдуть такі самі представники у Варшаву, Литва скріплює прикордонну військову сторожу, а більшовики і заповідають великі маневри над своїм західним кордоном і взагалі, без обиняків, балакають тепер на конгресі Комінтерну про небезпеку недалекого вибуху великої війни, як хрестоносного походу проти більшовизму під еґідою Анґлії. Кореспондент „Берл. Таґеблятту" з Москви, добре поінформований Пауль Шеффер, доносить навіть про „підозрілу діяльність" УНР еміґрації у звязку з воєнними плянами Польщі, Румунії і Анґлії на европейському сході. Відразу, як в тяжкій недузі на тілі Европи показуються пятна всіх застарілих політичних недуг: справа данціґського коридору, Східної Пруссії, польських меншин, обєднання Австрії з Німеччиною, угорської реставрації і т. д. Словом: лявіна. Доволі тільки порушити її в одним місці, щоби ціла страшна гора схитнулася і з лоскотом покотилася в діл.

Сам польсько-литовський конфлікт, очевидно, про себе не дасть приводу до вибуху збройного конфлікту. Бо і для Польщі і для Литви був би получений з надто великим риском для їх державної екзистенції. Головно Литва знає, що Польща і не хоче і не може рискувати. Звідси і походить і завзятість і впертість з якою Вальдемарас, проти волі Франції і Анґлії обстоює своє становище в дипльоматичній, покищо, боротьбі з Польщею. Марш з Вильна до Ковна був би для Польщі тільки звичайним „військовим проходом". Та проте справа стоїть так, що з проходу цього моглаб Польща вернути в дуже зміненому виді — саме з огляду на свого східного сусіда. А може і західного!...

Нема сумніву, що небезпека воєнного конфлікту дуже сильно відбивається на внутрішніх відносинах в Польщі. Війна — це для держави максімум напруги всіх її душевних і матеріяльних сил. Але невже можна важитись на війну, коли в державі править непевний з політичного боку сойм, з його сильною меншинною репрезентацією і, будь-щобудь, опозиційним робітничим представництвом? Тому в інших політичних умовах справа зміни внутрішнього устрою Польщі, яка запряжує уми загалу, не малаб такого гостро актуального характеру, який вона має на ділі.

Отже конфлікт назріває, а Польща його на всякий випадок систематично підготовляє, не зважаючи на те, що зголосила свій акцес до противоєнних пропозицій Келльоґа. Майбутній пакт, видно, не дуже звяже руки Польщі при „полагоджуванні" непорозуміння з Литвою. Колиж цей конфлікт здійсниться, тоді, очевидно, й наші справи закутніють.

Огляд польської преси.

Ще конституція. — Польсько-німецькі торговельні переговори. — Відгук промови Бухаріна.

Варшава, 24. липня 1928.

Істнують дві теми, без яких польська преса у цьогорічному огірковому сезоні на місці передових статтей друкувала би хіба програми кін (та й то на кошт ґазет збільшені). Ці теми, це: Вальдемарас і конституція. Але, здається, прийшов уже момент, коли антивальдемарасову кампанію пресову треба трошки притишити; будь-що-будь, вести її чи не вести, про це бодай в частині рішають огляди натури дипльоматичної. Зате пресова кампанія „про" і „контра" нещасної конституції, раз пущена „з найвищого місця" в рух — ні відкіль не може діждатися стриму. Далебі: аж страх подумати, що робили би передовики польських ґазет без отої спасенної конституції!

В останніх днях на грищі словесної конституційної боротьби зайшов один знаменний зворот. У шляхотсько-консервативному органі „Дзєнь Польскі", який є власністю голови консервативної групи в „одинці" й „персоне ґрате" у „найвищих кол" кн. Януша Радзівіла, появилася стаття гр. Войтіха Розтворовського, у якій він прихилюється до погляду виленського „Слова" (орґан монархістичного посла з одинки Мацкевіча) про потребу **негайної** розвязки конституційної проблеми — з соймом або проти сойму, але радше таки **проти** сойму.

„Осінні розигри, яких жде край (?! — ік.), не повинні бути відкладані. Якщо вони скінчаться конфліктом (себто сойм одкине внесені проєкти — ік.), не радимо йти за вказівкою краківського публіциста „Часу" й переносити їх на ґрунт четвертого сойму, тому, що в оцінці відношення сил і нинішньої політичної коюнктури не ріжнимося з п. Мацкевічем. Устроєві проблеми мусять бути або розвязані або розрізані, але не відкладані в безконечність!"

Посол Мацкевіч у „Слові" наводить „пер екстенсо" статтю із „Дня" і тріюмфує. Група „Часу", що відкинула геть концепцію державного замаху — програла серед консерватистів і побідив боєвий виленський посол-монархіст, який зразу проголосив, що т. зв. октроювання конституції, себто новий державний замах, є „ультіма раціо". Пан Мацкевіч має тим більшу сатисфакцію, що оноді навіть і псевдо-ліберальний та республиканський „Курєр Поранни" станув явно в обороні **принципу** державного замаху, пригадуючи, що й конституція 3-го мая була висліджом замаху, себ-то — ніякого лиха з нової такої спроби бути не може.

Лодзька санаційна „Републіка" у сконденсованій формі зібрала всі дотепер висловлені погляди ріжних польських таборів на тему зміни конституції. І прийшла до висновку, що опозиція і ендецької правиці і демокр. лівиці є така мягка, що урядове становище (яке?) має всі вигляди на успіх у соймі. Маємо поважні сумніви, чи автор того твердження вірить сам собі, і тому ні в якому разі не може вимагати, щоби ми йому повірили...

*

Можна би не звернути особливої уваги на сьогоднішню передову статтю у „Курєрі Поранному" п. н. „Нові перспективи в торговельних польсько-німецьких переговорах", якби не те, що її автор п. Ф. Беркевіч, це пан Фаберкевіч, один із офіціяльних керманичів фінансової політики польської держави.

Стаття вражає спокійним, ба — лагідним тоном, промовчуванням усіх дразливих питань господарсько-політичної натури та великим оптимізмом в успіх польсько-німецьких торг. переговорів. Виходячи з заложення, що „час працює для справи польсько-німецького порозуміння", автор лише мимоходом, гейби для зацитькання власних темпераментних земляків, згадав про підписання німцями пакту Келльоґа, який чейже

без сумніву паралізує евентуальні ревіндикаційні заміри Німеччини, що хотілиб іти шляхом війни, і тим самим замінює ґрунт під справжню тривку пацифікацію польсько-німецьких відносин.

Головним арґументом, що рівнобіжно з пацифікацією політичних відносин мусить прийти й до пацифікації відносин господарських, є для автора дві останні міжнародні економічні конференції, скликані під покровительством Ліги Націй, конференції, в яких і Польща і Німеччина брали живу участь і не розходилися занадто у поглядах. Міжнародня економічна акція іде в трьох напрямках: 1) скасування обовязуючих у ряді держав заборон привозу й вивозу, 2) управильнення обороту артикулами, що підлягають санітарно-ветеринарним приписам, і 3) одностайного управильнення права поселення. Автор є оптимістом щодо остаточного позитивного вирішення усіх трьох проблем у міжнародньому масштабі. Зокрема пригадує, що Польща підписала міжнародню конвенцію в справі скасування привозу й вивозу з застереженням, що ратифікує цю умову тільки тоді, коли дістане свободу привозу й вивозу і для своїх основних артикулів: вугілля, звірини, продуктів звіринного походження та заліного шмельцу. Цього становища, мовляв, Польща й нині тримається. Остаточного рішення нім. уряду не знає. Але коли й Німеччина тримається становища реґляментації товарів, то всетаки польський уряд

„з огляду на величезне значіння, яке привязував (?) і привязує до пацифікації й відносного урегулювання відносин зі своїм західним сусідом, — прийме за підставу дальших переговорів навіть і таке становище німецького уряду".

Бачучи, що в нинішньому німецькому уряді істнує справді тенденція довести до торговельного договору з Польщею, такі польські голоси, як повище зреферований, кажуть дійсно сподіватися, що договір буде заключений. Твереза оцінка фактів каже вязати з отим евент. договором ріжні дальші наслідки.

*

Велика промова Бухаріна на VI. конгресі III. Інтернаціоналу, що саме ведеться у Москві, викликала у польській пресі негайний і дужий відгук. Не диво: промова торкалася передусім совітсько-польських відносин і чимало уваги присвячувала спеціяльно ППК (польській комуністичній партії), її внутрішнім відносинам, залежности від управи Інтернаціоналу та ролі у будучому воєнному совітсько-польському конфлікті. Лише в один сьогоднішній день ми порахували пять великих щоденників на польській мові, які присвятили цій промові передові статті.

„Роботнік" лається. Пригадавши ріжні стадії політики комінтерну: гасла загальної світової революції, внутрішньо-державних „пучів", використування масових національних та робітничих рухів, — „Роботнік" спиняється на останньо проголошеній — мовляв — у Москві тезі: у світовій **війні** наш єдиний і останній ратунок.

„Щоправда, така війна, колиб вибухла, то могла би однаково добре похоронити большевизм і комунізм, що й капіталізм. Але це власне характеризує бандітів. Але це власне характеризує [illegible] комунізм не має уже кротів і десператів, комунізм не має уже нічого до втрачення, а він катастрофічного до втрачення [illegible] нової різні міліонів людей сподіється [illegible] своєго інтересу. Поки світ поліпшення [illegible] світом, не перемагувало ще такого „людожерства" від масової спасення [illegible] людськости".

„Курєр Польскі" теж саме бачить у заповіді війни, яку цілком ясно проголосив Бухарін, єдиний, льоґічно неоднаманий вихід для біль-

шовиків. І тому кажо цю заповідь трактувати дуже поважно. „Наш Пшеглъонд" займається польськими комуністами. Та найширше, треба це признати, розглядає справу краківський „Курерок". Звертає увагу, що війна СРСР з Польщею буде війною Комінтерну з Польщею, бо виступ Бухаріна остаточно здемаскував облуду офіціяльного відсепарування цих двох інституцій: СРСР і Комінтерну. Практично, радить з промови Бухаріна, що говорить отверто про ППК у Польщі як знаряддя Комінтерну (СРСР) у війні з Польщею, витягти ту користь, аби проголосити необовязуючими для Польщі постанови риського мира. Іншими словами: дозволити на формування усяких антирадянських частин та організацій, які риський мир забороняє. „Пан Бухарін, — мовляв, — розвязав нам руки".

Ано, побачимо, що з тої забави вийде, коли одно другому буде „розвязувати руки"... І. К-н.

Терор.

Полилась сокільська кров неповинна...

Страшний злочин стався у нас: убито одного з найкращих наших молодих громадян, члена й четаря „Сокола" в Холоєві, Миколу Білозора. Щоби зрозуміти й вірно оцінити правдиву причину цього убивства слід вказати на психольоґічний підклад вчинку й обставини, серед яких його поповнено.

Деяким польським чинникам, а головно польському „Стшельцові", став сіллю в оці прегарний розвій і праця нашого сокільства в радехівському повіті, а зокрема в Холоєві, де під проводом молодих і свідомих соколів ішла скоро вперід велика організаційна робота. Доказом великої ворожнечі наших опікунів до українського сокільства є часті провокації, якими послуґуються всякі темні і злочинні духи проти нашого „Сокола".

Перед кількома днями читали ми в часописах про „геройські" виступи управителя школи в Бабичах біля Холоєва, Теофіля Робачевського, проти холоївських Соколів. На Богу духа винних молодих хлопців, що вправляли на площі біля школи, впадає мов звір згаданий Робачевський з револьвером в руці і простo неценвурними словами і кривами розганяє їх: „Єстем капітанем „Стшельца", розейсьць сєн, бо стшелям"! „Устомп сєн ... скур..., бо арештуєн цєн і застшелє як пса!" Це виступи польського педагога, що вчить наші діти... За повертаючими домів Соколами посипались з вікон школи численні стріли. Дописом у часописах розлючений учитель Робачевський видався в зелені Степчишина в Холоєві і сказав при свідках: „Я покажу тим авторам, що мене подали до газет... Ало зрештою мені по не випадає, знайдуться такі, що їх розуму навчать"...

І провокація пішла в рух. По сокільськім здвизі в Холоєві, коли відбувалася в домівці читальні забава, вдерся туди насильно підпитий „стшельцями" темний осібняк Филип Берґ, що й убив потім Білозора. Цей Берґ, маючи при собі залізне знаряддя чи ніж, почав заховуватися провокаційно на салі. Спокійно вивели його зі салі Соколи, але коли на дворі зачав він робити авантуру, хлопці хотіли втягнути його знова на салю, щоби провірити, що він має при собі. Та перед дверми Берґ покинув залізо. Того самого вечера прибіг до читальні один жидок і остерігав Сокола Дмитра Адамчука, щоб він не йшов додому звичайною дорогою, бо коло костела ждуть на нього стшельци. Дня 15. липня 1928 вертали холоївські Соколи автобусом зі здвигу в Радехові. На ринку в Холоєві крізь отверте вікно місцевий поляк Владислав Бендер здер сокільську шапку з голови Миколи Грудки, а другий осібняк з другого Сокола. На вертаючих зі здвигу в Кривім холоївських Соколів чатував комендант „Стшельца" Зиґмунд Демскі зі своїми стшельцами озброєними в револьвери, біля склепу Степчишина і тільки на остереження Олекси Романюка Соколи пішли домів бічними вулицями й уникнули нещастя. Дня 10. липня ц. р. вертав Сокіл Василь Козак з Холоєва до Раковиськ. За двором стрінув його стшелец Петро Бендер і вдарив Козака палкою по плечах, а опісля по голові.

А в суботу, дня 21. липня ц. р. вертав з читальні „Просвіти" біля 10 години вечером Микола Білозор в товаристві 3 Соколів і Соколиці домів. На переходячих кинувся із заду Филип Берґ, що був у товаристві одного осібняка і з цілої сили вдарив Миколу Білозора мотикою по голові. Білозор упав на землю, а Берґ скочив на нього і добивав його ножем. Коли товариш Йосиф Окіс відтягнув Берґа від раненого, Берґ кинувся на Окоса, який утік. З черги пробував Берґ вдарити Олексу Біганського, але й цей утік. Білозор іще сам піднісся з землі і тоді на його крик прибіг з поблизького приходства Сокіл Іван Коритко і відвів раненого на приходство, де він по кількох годинах страшних мук в годині 5. рано закінчив життя.

По смерти мученика якби на глум винісив хтось на телеграфічному стовпі на ринку в Холоєві здерту недавно з Сокола сокільську шапку, цілу порізану, подіравлену і попалену. Щойно по якомусь часі на приказ поліції стею шапку знято і вона є в посіданні постерунку поліції в Холоєві. Тогож дня (в неділю 22. липня) висказався біля склепу Степчишина заступник війта в Холоєві Міхал Бендер, що ще того тижня мають упасти два трупи. На запит Петра Романюка кого має він на думці, відповів Бендер: Степана Петруша і Фоїна. Свідками цих слів були Петро Романюк і Степан Степчишин. Рівнож того дня, коли Білозор лежав на смертвій постелі, сказав командант „Стшельца" Зиґмунд Демскі: „Я постараюся, що читальня „Просвіти" в Холоєві буде замкнена, що кожний стшелец буде озброєний в кріс і коли стріне когось з читальні по годині 10 вечером, тоді 10 куль в голову!"

Після урядової комісії і секції тіла поховано тоїж неділі вечером покійного Миколу Білозора. Похорон змінився у справжню народню жалібну маніфестацію. Цілий Холоїв з околичними присілками та всі Соколи й Соколиці в однострою як відвели дорогого й шанованого всіми товариша на місце вічного спочинку. В прегарній проповіди попрощав народнього мученика місцевий парох о. Коритко. Вже темно стало, як над могилою понеслась остання сокільська пісня...

Урядові чинники в Радехові стараються за всяку ціну представити отсе страшне убивство як звичайний особистий порахунок між Берґом і Білозором, а староста Міхальський заявив отверто переді мною, що він виключає всякі інші мотиви вчинку. Щойно коли я зараз по похороні переслухав усіх свідків на вище наведені факти і на факт самого убивства і представив це старості, він сказав, що судове слідство викаже цілу правду.

Та ми не ждемо того, що скаже суд, у нас перед очима ціла низка аж надто вимовних фактів, яких хіба не бачить той, хто їх не хоче бачити і не хоче чути. Організації „Стшельца" і тих, що стоять за ним, уживається безкарно до того, щоби ганебною провокацією нищити всякий український організаційний рух, щоб терором і убивством перестрашити людей. Ранґою капітана „Стшельца" рекомендується ренеґат учитель Робачевський і цею ранґою покриває всі свої педаґоґічні прикмети. Маємо на це свідків, що цей „капітан" не пильнує школи, вічно товчеться по полюваннях і постійно сидить у жидівських шинках Гершка і Цали в Холоєві. Знає про це і шкільна влада, але якжеж так високу ранґу стшельца рухати з місця?

Мученича смерть покійного нашого товариша Білозора, що буйну свою голову поклав з руки провокатора, згуртує нас в один незломний ряд у твердій праці і навчить нас любити й високо нести наші народні ідеали.

Посол о. д-р Вол. Пелліх.

„Специ" в У.С.Р.Р. і українські інжинери

I.

Історія „специв" не дуже давна: датується вона від 1918 р., коли то по проголошенні універсалів почалася реорганізація сил на Україні. Московські пришельці з боязни стратити не тільки власти, але й цілий заробіток, заофірували дуже уклінно свої услуги як „специ" і при благосклоннім відношенні гетьманщини тіж „специ" не тільки мали гарні доходи, але й засіли на своїх місцях твердо по нинішний день. Між „специми" були дійсно й специялісти, але і по правді що велика частина цих „спеців", це звичайнісінькі пройдисвіти. Говорю це на підставі прожитого, бо богатьох із них приходилося демаскувати не тільки на Україні, але й поза її межами. Переміна внутрішнього духового укладу людини діло не років, а століть, як не тисячеліть, тому не вірю у зміну відносин за тих кілька літ, які мене ділять від згаданих часів.

Але й специялістами, людьми певно й працьовитими, але в такій мірі, як вони зараз в УСРР не далеко можна їхати. Велика частина із них тому специялісти

ДМ. ДОРОШЕНКО.

Марія Грінченкова.

Світлій памяти письменниці і громадянки.

Дня 15. липня ц. р. у Київі померла Марія Миколаєвна Грінченкова, відома українська письменниця, вдова по Борису Грінченкові. Небіжка походила з великоруського роду Гладилиних, що осівся в повітовім місті Богодухові на Харківщині. Віддавшись молодою дівчиною за Бориса Грінченка, палкого українського патріота-народолюбця, Марія Миколаєвна стала йому за щиру помічницю й вірну співробітницю в його праці на народньо-просвітньому полі. Разом із ним працювала в школі в с. Олексієвці на Катеринославщині, де Грінченко потаємно вів навчання українською мовою, складала популярні книжки для народу, які спочатку виходили у Галичині, а потім також і на Великій Україні, перекладала на українську мову чужі твори, придатні для народнього читання, пробувала сил також і в белетристиці. Писала під прибраним імям Марії Загірньої, яке скоро стало широко відомим, як імя одного з найкращих популяризаторів в нашій літературі.

В 1894 році Грінченки переїхали до Чернигова. Грінченко розвинув тут надзвичайно широку, як для тих часів, літературно-видавничу діяльність. Він заложив (за матеріяльною допомогою Ів. Череватенка) видавництво популярних книжок, випустивши їх коло пів сотні, при чім майже стількиж рукописів не побачило світла, бо не дозволила цензура. Значна частина цих книжок була написана, переложена, перероблена чи зредаґована Марією Миколаєвною. Тут же в Чернигові Грінченко видавав збірники своїх творів, українські альманахи, етнографічні матеріяли, біографії українських письменників, — в усе це багато праці вложила його дружина. Її перу належала, між ін., гарно написана біографія Опанаса Марковича. В Чернигові-ж Марія Миколаєвна уложила обширний катальоґ Музею української старовини В. Тарновського. Всю цю величезну роботу подружжя Грінченків виконувало серед мало сприятливих матеріяльних обставин, обоє обтяжені службовою працею, серед нагінок з боку адміністрації.

В 1902 р. київська Громада покликала Грінченка до Київа для редаґування словника української мови, що ладилась видавати редакція „Київської Старини". Тут Марія Миколаєвна засіла за переклади світових творів для молоді, які могли побачити світ вже за кілька років, як тільки настали полекші для українського слова по революції 1905—6 років. В першій українській щоденній газеті „Громадська Думка" дістала Марія Миколаєвна посаду завідуючої одним з відділів, так само як і в місячнику „Нова Громада". В обох виданнях працювала до кінця 1906 року, коли при зміні редакції в „Раді" (таку назву прибрала ґазета по закритті „Гром. Думки") Грінченко вийшов з її складу. В тому-ж 1906 році в Київі засновано „Просвіту", і в її виданнях М. М. взяла як найближчу участь. Їй належав цілий ряд книжок, виданих „Просвітою" (в тім числі така показна, як історія визволення Північних Американських Штатів). Тепер, коли впали заборони, настала змога видавати й твори перекладної літератури. В рр. 1907 —1910 появились переклади М. Загірньої: „Сагайдачного" Мордовця, „Чернігівки" Костомарова, „Пригоди Гека Фінна" й „Пригоди Тома Совра" Марка Твена, казки Андерсена, „Серце" Е. Амічіса й переклади цілого ряду драм Ібсена, Гауптмана, Зудермана.

Весною 1910 р. помер Борис Грінченко. Ще перед тим у Грінченків померла їх одинока дочка Настя та її маленький синок, їхній внук. Марія Миколаєвна протягом короткого часу стратила цілу свою родину; при ній залишилася тільки її старенька мама, яку вона спровадила до себе з Богодухова (вона померла у Київі перед трьома роками). Втративши все, що їй було дороге на цім світі, М. М. знайшла собі одиноку потіху в тім, що й до того часу становило зміст її життя: в літературній праці на українській ниві. Обставини тепер, після першої революції, змінилися: давніше треба було шукати за видавцями, віддавати свої твори до друку за-дурно, аби лишень побачили світ; тепер стало інакше, зросли кадри українських читачів, на українську книжку появився вже значний попит. Особливо добре пішли в продажу твори Бориса Грінченка: його повісти (такі як „Під тихими вербами", „Серед темної ночі" та ін.) зробились улюбленою лектурою серед середньої української публики, ба протоптали собі широку стежку й на село. М. М. випускала одне видання творів свого чоловіка за другим, але той скромний дохід, який діставала, зразу-ж обертала цілком на українське видавництво: заснувала спеціяльну серію видань для молоді, присвятивши цю серію памяти дочки своєї Насті, повидавала передруком з давнішої „Буковини", „Зорі" і „Правди" публіцистичні писання свого чоловіка („П. Вартового"), видала ряд підручників та хрестоматій. Память свого чоловіка оточила справжнім культом; працюючи на полі українського видавництва, немов виконувала його заповіт, продовжувала діло його життя.

Настала революція 1917 року. Попит на українську книгу зріс в нечуваних і непередбачених досі розмірах. І Марія Миколаєвна із захопленням взялася, по своїй спромозі, цей попит задовольняти. Коли ав-

що в краю неграмотних і ті що трохи віддаляються від загального рівня вже спеціялісти, але до спеціялістів в розумінні західно-европейським їм ще дуже далеко. Незвичайно завзята боротьба за світові ринки збуту зродила і родить далі на заході що раз сильніших спеців у всіх ділянках промислу; дипльом, агадною вартість спеца, оцінюються двома словами: „товар конкуренційний". Промисловий товар не йшов та не йде зі сходу на захід, але навпаки. Ні радія, ні авта, ні літака, ні газів, ні красок і т. д. не дав Схід Заходові. А за твір думки каже собі власник дорого платити. Бо і радіо і літак і газ і т. д. це засоби боротьби стократь сильніші від шаблюки, видумувані людьми індивідуально сильнішими для здобування переваги у відвічній боротьбі за істнування.

Промисловість в УСРР без сумніву поволі підноситься після воєнного занепаду, але про конкуренцію із заграницею шкода й балакати. Промисл в цілому радянському союзові піддержують єдино, як і у інших економічно слабих держав, кордони. Але нема такого кордону, якого не переломить підступ хитрого купця з одного боку та охота купна в другого. А напір купців англійських, німецьких, французьких і т. д. надто великий, аби кордон Союзу міг їм довго опертися. Як не тепер, то в четвер. Найкраще потвердження цього це московський процес „донбасістів".

Відношення доброї частини теперішних „спеців" на Україні до правительства я порівняв би до того дурисвіта з казки, що краяв ножицями перед царем воздух, а царя впевняв, що це невидима матерія, з якої він шие одежу, а хто її не бачить, той дурень.

І той кравець-дурисвіт під видом „спеців" живе в УСРР і то навіть добре. Силу дають йому дві обставини: засиджене місце інтруза і поміч заграничного купця, бо треба знати, що чужинецький акційний капітал у підприємствах України доходив в часі війни до 75 проц. А таких, щоби гроші дарували, дуже обмаль. І радянське правительство і ГПУ безсилі в боротьбі зі „спецами". Що значить розстріл пятьох чи кількох десятків? Всіх не вистріляють бо стане цілком залізниця, стануть високі печі, стане весь рух, а того тільки й чекають заінтересовані. І тут як хто хоче, так нехай собі пояснює ріжницю між силуванням а добровільним союзом, між своїми а чужими „спецами". Ніодин чужинецький „спец" не працює в чужій державі так, щоби з того вийшла кривда для своєї. Правда, є вимки але це не мінює справи.

Як Бісмарк торощив самостійність поєдинчих німецьких князиків та уніфікував цілу німецьку територію, то дав повну волю всім до економічного розвитку. Бісмарків тип вміли довго держався підчас війни, але він і зараз оживає і за довший час буде більше небезпечний як перед війною. Специ в Німеччині родяться як гриби по дощі, але самі свої, не чужі. В щоденній завзятій боротьбі падали й падають їх тисячі, а лишаються най кращі, найсильніші богатирі одиниці, на яких з острахом дивляться сусіди! Чи німецький спец поїде на Радянщину робити конкуренцію свойому промислові? Бісмарків тип того не зробить. Радянщина мусить сама собі придбати спеців, але віданих собі. А віданих тільки тоді можна мати, як спец буде працювати для свойого народу. Московський спец для України ледви чи що доброго зробить. Світ і окремі народи не знають альтруїзму, світ брутально егоїстичний. Альтруїзмом займається для ока людського тільки богач або завойовник, кидаючи бідному недогризки.

II

Я порівнав би Радянський Союз до клітки, до якої так богато преться птахів, але всякий що туди попаде, хоче назад тікати. Не треба ні на хвилину забувати, що бути гостем, а добувати прожиток у другого, то не те саме і тому я хотів би кілька слів сказати в справі молодих українських інжинірів.

Богато із них мріє найти працю в промислових підприємствах Донбасу. Мрії залишуться мріями, бо їх туди не пустять. Теперішні чужі українському народові специ на Україні за велику мають силу, аби допустити нових, охотних до праці людей, з доброю і щирою волею, до праці над будовою українського промислу, бо нові люди для старих „спеців" смерть, як це сьогодні, то завтра. Ті „специ" виховують собі спеціяльне покоління в школах, яке має продовжувати їх політику. Для українських молодих інжинірів тимчасовою батьківщиною повинен бути цілий світ: Америка, Японія, Англія, Німеччина і т. д. там вони повинні учитися розуму і новітньої боротьби. Хто боїться шукати у далекім світі заробітку хай іде на службу до панів, але нація з нього користи мати не буде.

Треба вже раз зірвати зі сентиментами і вийти за ворота домашніх злиднів та нужди. Подивитися хочби на наших „американців", що вертають по довшім побуті в Америці, або увидіти собі тих, що посилають до „старого краю" заощаджений важкою працею гріш. Поза нашими воротами побачити можна як люди живуть як люди, а не в напів звірячому стані. Поза нашими воротами кипить робота і ми мусимо добре їй не тільки придивитися, але й перестудіювати, бо з цього не відомо відбивати газової атаки.

А що побачуть наші інжиніри на Україні? Землянки, в яких валяються знеможені важкою працею шахтарі в тійже одежі, в якій працювали під землею, немить, бо купалень для робітників дуже мало. Велике бездоріжжя, не зважаючи на виложені тисячі міліонів добра з Донеччини; весною і в осени ні проїхати ні пройти. Гори дикої землі і поломаного реманенту після приписаних експльоатації. Надто добре знаю Донеччину і бачу її перед очима. Пересічний річний робітничий заробіток в Донеччині перед революцією виносив яких 220 до 250 долярів, а на майнах в Америці був пять до десять раз більший. З горішно-шлеських копалень, де перед війною заробіток був найнижчий присилали галицькі робітники двіста або й більше долярів річно, відложених поза прожитком. А тепер „мутатіс мутандіс" відношення майже таке саме.

Навіть, якби яким чудом опинилися наші інжиніри в Донеччині та й найсумлінніше працювали, то їх до голосу не допустять. А ті, що заберуть голос, поїдуть в „командіровку" на Урал, Сибір і т. д. Так зі службою все було, є й мабуть буде. Працьодавець, хтоб він не був, все одно кидає працівником. Одна тільки ріжниця: на майні в Америці чи ти звичайнісенький робітник чи інжинір, попрацювавши збираєш трохи долярів тай їдеш куди хочеш, по цілому світі вільно, бо ти вільний; в Донеччині попрацювавши долярів не заробиш тай не пустять тебе за межі, бо ти „вільний" раб держави.

Свою початкову практику повинні українські інжиніри відбувати безумовно на Заході, тим більше, що богато українських інжинірів виробило собі добру марку поза межами і Радянщини і Польщі. А се міродатне.

Поширювання інжинірного звання особливо в промислі дуже важне; але поширювати його можна тільки серед таких людей, які фабрикують „конкуренційний товар". Бо стріляти і убити кулею з кріса може навіть найдурніший чоловік, але зробити кріса або літака, не дуже велика штука. І якого промисловця чи купця кріс кращий, того правда. Вона все була на услугах купця.

А спеціялісти всякого рода промислових крісів дуже всюди пошукувані. Платить світ не за працю, а за думку. Хто просить роботи, того звичайно копають. Молоді інжиніри повинні кинути всякі сентименти, йти в світ і як найбільше специялізуватися та готовитися до самостійної роботи для свойого народу.

Інж. П. Волессина.

Український Педагогічний Інститут у Празі.

Український Високий Педагогічний Інститут ім. М. Драгоманова в Празі закінчує з шкільним 1927-28 роком пятий рік свого істнування. В минулому році Інститут дав перший випуск абсольвентів (53 особи)), з яких до цього часу закінчили дипльомні іспити і отримали звання педагогів середніх шкіл 38 осіб, закінчують дипльомні іспити 8 осіб, не зголосилися ще до дипльомних іспитів 5, і не приступило до іспитів через хворобу — 2. З осіб, що закінчили Інститут, 15 залишено при Інституті докторантами. В біжучому році 1927-28 Інститут випускає нових 48 абсольвентів. Під кінець біжучого шк. року рахувалося всього в Інституті на всіх відділах 180 дійсн. студ., 3 надзвичайних і 18 вільн. слухачів а саме: на І. к. — 60 дійсн. студ. і 12 вільн. слухачів на II. — 33 дійсн. студ., на III. к. — 39 дійсн. студ. і 2 вільні слухачі і на IV. к. — 48 дійсн. студ., 3 надзвичайних і 4 вільні слухачі.

З новим шк. роком 1928-29 інститут відкриває з дозволу Міністерства Шкільництва та Народньої Освіти нові вписи на 1-й курс усіх 3-х відділів Інституту.

З кінцем року в Інституті переведено перевибори Ректорату, та деканатів на відділах. На 1928-29 шк. р. обрані: Ректор — проф. д-р В. Сімович, проректор д-р В. Гармашів, секретар Проф. Ради — проф. М. Тимченко, декан іст.-літер. Відділу — доц. І. Кабачків, продекан і секретар — доц. Ф. Слюсаренко, декан мат.-прир. Відділу — доц. д-р Ф. Гуля, продекан і секретар — доц. д-р М. Добрянський, декан муз.-педаг. Відділу — в. о. доц. Ф. Стешко, продекан і секретар — в. о. доц. П. Росиневич-Щуровська.

Для тих, що хотіли би стати слухачами Інституту, подаємо до відома, що на шк. рік 1928/29 приймають студентів на І. курс усіх відділів (факультетів) Інституту. Інститут це висока школа і з 4-літнім курсом навчання складається з 3-х відділів (факультетів): 1) істор.-літературного з підвідділом історії і суспільних наук та літератури й мистецтва, 2) математично-природничого, з відвідділами математики і фізики та природничих наук і 3) музич.-педагогічного. Приймають до Інституту як дійсних студентів особи (чолов. і жінки) з закінченою середньою освітою (гімназія, реальна школа, учительський інститут, духовна семинарія (4 кл.), середня комерційна школа і т. и.). Навчання в Інституті цілком безплатне. Стипендій від М-ва для студ. І курсу (як і в попередньому році) не буде. Прохання з документами, короткими життєписами й 3 фотографіями подаються на імя Ректора Інституту (Praha II, Skolska 2, Ukrajinsk. Pedagog Ustav).

Особи, що закінчують Інститут дістають дипльом і титул педагога шкіл середніх, особи, що після скінчення Інституту залишаються при Інституті докторантами дістають після скінчення докторських іспитів титул доктора дотичних наук Інституту (доктор істор.-літературних (чи мат.-прир. і т. і.) наук Україн. Педагог. Інститу).

По широкому світі.

Під натиском мексиканського президента Каллеса три міністри, що були політичними противниками вбитого през. Обрегона мусіли податись до димісії.

Великі німецькі маневри армії та фльоти, що мали відбутись у східній Прусії в середині вересня відкладені з огляду на ощадність.

Грецький уряд призначив вибори до нового парляменту на грудень.

У серпні відбудеться у Берліні четвертий черговий міжнародній конгрес інвалідів і учасників війни.

Політичне становище в Югославії загострилось наслідком зізнань Ст. Радича у слідстві, в яких він домагається поширення слідства за змову проти нього на кільканадесять послів сербської партії.

Англійський король прийняв з жалем димісію архиєпископа Кантербері, що перестане виконувати свій уряд дня 12. листопада.

Останні вісти.

ТРАНСПОРТИ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬК В НАПРЯМІ ЗАХІДНИХ КОРДОНІВ.

З Москви подають до Варшави, що вже кілька днів дається завважити збільшений рух військових поїздів в напрямі зі сходу до західної границі. Совітська влада пояснює то пересуненням військових частин в запаку з маневрами червоної армії.

ЗАХОДИ ДО ВТЯГНЕННЯ СРСР ДО ПАКТУ КЕЛЛЬОҐА.

Як повідомляють з Москви, там ходять поголоски, що німецький посол в Москві гр. Брукдорф Ранцау проводить тепер акцію направлену до втягнення СРСР до пакту Келльоґа. Німецька дипльоматія мотивує своє становище стремлінням до пацифікації відносин на Сході.

ЕСПАНІЯ РІВНОЖ ПРИСТУПИТЬ ДО ПАКТУ КЕЛЛЬОҐА.

Французькі газети подають, що цілком правдоподібно, що Вашингтон запросить Еспанію до взяття участи в пакті Келльоґа. Оскільки еспанський уряд прийме запрошення, він буде репрезентований в Парижу своїм амбасадором або предсідником ради міністрів.

ШТРЕЗЕМАН ВИЇЗЖАЄ ДО ПАРИЖА

За інформаціями паризького дописувача „Фос. Цтґ." на Ке д' Орсей отримано за посередництвом франц. амбасади в Берліні завідомлення, що міністр Штреземан заявив готовість прийняти запрошення Бріяна прибути до Парижа і взяти участь в урочистім акті підписання пакту Келльоґа.

тор цих рядків, призначений в березні 1917 р. помічником київського губерніяльного комісаря, дістав під свій заряд губерніяльну урядову друкарню, то перше замовлення, яке ця друкарня прийняла, це було видання повістей Грінченка в накладі вже десятків тисячів! Власне про використання урядової друкарні постаралася сама Марія Миколаєвна.

Та проминули короткі часи української державности. Прийшла радянська влада. Настали для М. М. тяжкі обставини. Насамперед її викинули з її скромного помешкання, з тих двох покоїків в „гостинниці" Покровського манастиря, де вона мешкала з своєю старенькою мамою. На твори Грінченка та на її власні попит припинився. З тяжкою бідою коли-не-коли вдавалося видати якусь книжку за мізерний гонорар. На щастя, прийшла на поміч Українська Академія Наук, запропонувавши посаду співробітниці в Комісії по складанні словника живої української мови, що її великим знавцем була М. М. Ця робота, хоч і тяжка в нових умовах життя (ходити пішки на службу було для М. М. тяжко, а їздити не було за що), давала змогу сяк-так матеріяльно існувати. Настрій М. М., як видно з її листів до мене в 1923—26 роках, був тяжкий. Близькі люди розбрилися по світу, багатьох не залишилося в живих, — почувала себе самотньою. Не могла пристосуватися до нових течій в літературі і мистецтві: в листах тяжко нарікала на занепад літературного смаку, на виродження українського театру. Не мала спокою для праці, бо мусіла раз-у-раз міняти помешкання і ніколи не могла дістати такого, щоб скільки-небудь задовольняло мінімальні вимоги старої, хворої людини. Одиноку розраду мала, поринаючи думками в минуле, згадуючи колишні щасливі часи. Тихим смутком і невимовною ніжністю овіяні її спомини, присвячені людям, яких колись знала й любила: споминки про Івана Нечуя-Левицького, про сумні обставини його останніх днів („Україна", 1924, ч. 4), про Вол. Самійленка (окрема книжечка „Сивенький. Володимир Самійленко", Київ, 1926), нарешті спогади про чернигівську Громаду (в збірнику „Чернигів", Київ, 1928).

Серед тихої праці, за якою провела ціле своє трудівницьке життя, повне посвяти рідному краєві й рідному народові, одійшла од нас ця скромна, але так високо заслужена для української національної справи жінка. Поховано її напевно на Байковій Горі у Київі, там, де вже лежали поруч себе три могилки і де давно вже було заготовлене четверте місце — для неї самої, щоб лягти на вічний спочинок коло дружини, дочки і внука. Хай буде легкою їй рідна земляця і хай буде тихий її вічний сон...

Звіт з діяльности Українського Центрального Комітету допомоги жертвам повені у Львові

за час від 3. вересня 1927 до 30. червня 1928 р.

Голова: **През. Володимир Децикевич** — секретар: **Інж. Микола Творидло.**

Зложено і закуплено харчів:

			Збіжжя кг.	муки кг.	бараболі кг.
1.	Повіт	Бережани	10100		275905
2.	„	Белз	5850		10070
3.	„	Бібрка	39786		184272
4.	„	Богородчани	80		750
5.	„	Борщів	48934		41820
6.	„	Броди	23775		90885
7.	„	Бучач	30739		60838
8.	„	Гвинини			32270
9.	„	Городок Ягайлонський			38710
10.	„	Збараж	16980		11465
11.	„	Зборів			182735
12.	„	Золочів	12580	3917	99739
13.	„	Калуш	650		
14.	„	Камінка Струмилова	6077		36865
15.	„	Копичинці	41760		96720
16.	„	Львів	17677		148147
17.	„	Мостиска	7520		
18.	„	Надвірна	630		
19.	„	Перемишль	1724		1963
20.	„	Перемишляни	10530		28750
21.	„	Печеніжин	1003		
22.	„	Підгайці	36110	200	34000
23.	„	Рава руська	20152		38380
24.	„	Радехів	27734		229100
25.	„	Рогатин	30390		10270
26.	„	Рудки			11100
27.	„	Скалат	33500		100380
28.	„	Самбір	1650		8400
29.	„	Сокаль		9600	57740
30.	„	Станиславів	7519		10000
31.	„	Ст.-Самбір			5881
32.	„	Судова Вишня	2440		7000
33.	„	Теребовля	31672		125880
34.	„	Тернопіль	28803		316265
35.	„	Товмач	4545		
36.	„	Чортків	24170		64080
37.	„	Ширець	12839		10271
38.	„	Яворів			17225
39.	„	Янів			57640
40.	„	Жовква	7450		4120
		Надвишки	389		
		Закуплено	297931		30000
			843689	13717	2499706

Розділено харчів:

			Збіжжя кг.	муки кг.	бараболі кг.
1.	Повіт	Богородчани	17391		141235
2.	„	Бучач	1040		
3.	„	Доброміль	63031		38510
4.	„	Долина	28087	200	106210
5.	„	Дрогобич	63716		83585
6.	„	Калуш	60692	2000	275805
7.	„	Косів-Кути	192529	9600	463618
8.	„	Комарно	11516		158300
9.	„	Ліско	46435		86475
10.	„	Надвірна	28793		150824
11.	„	Перемишль	1724		1923
12.	„	Рогатин	15000		
13.	„	Самбір	29936		117340
14.	„	Сколе	15794		13446
15.	„	Снятин	3500		12500
16.	„	Станиславів	38525	1917	226465
17.	„	Стрий	52260		169920
18.	„	Ст. Самбір	9329		5881
19.	„	Сянів	41985		139085
20.	„	Товмач	34007		85625
21.	„	Турка	43940		105872
22.	„	Жидачів	45115		113247
23.	„	Львів-Захор.			1700
			843689	13717	2499706

Крім цього розділено уживані одяги:

а) надіслані з Відня через Український Комітет помочі емігрантам в кількости 1600 kg.

б) з Америки надіслані через Жіночу Секцію Демократичного Товариства і через Товариство опіки над Інвалідами в скількости 1929 kg.

в) зібрані в краю через Пов. Ком. в скількости 69 міхів.

Звіт Касовий

Рахунок золотовий

В приходах:

1.	Жертви і дари від 3/IX. 1927 — 30/VI. 1928	57973·28 зол.
2.	Дописані відсотки 7%	1124·11 „
		59097·39 зол.

В розходах:

1.	Уділені допомоги	27485·22 зол.	
2.	Закуплено збіжжя	5243·22 „	
3.	Закуплено збіжжя зворотні	2500·— „	
4.	Адміністраційні видатки	6334·39 „	
5.	Оплати транспортів	4207·09 „	
6.	Готівка в „Центробанку" на ч. кн. 8165	13262·19 „	
7	Оплата за висилки грошеві	65·24 „	59097·39 зол.

1. Уділено допомоги:

а) Через Пов. Ком.	Войнилів	300·— зол.
б) „ „ „	Галич	500·— „
в) „ „ „	Долина	50·— „
г) „ „ „	Дрогобич	500·— „
д) „ „ „	Жидачів	1411·30 „
е) „ „ „	Калуш	3000·— „
ж) „ „ „	Косів-Кути	9003·92 „
з) „ „ „	Львів	90·— „
і) „ „ „	Ліско	2000·— „
к) „ „ „	Мединичі	160·— „
л) „ „ „	Надвірна	500·— „
м) „ „ „	Сколе	500·— „
о) „ „ „	Стрий	4200·— „
п) „ „ „	Сянік	2000·— „
р) „ „ „	Станиславів	1765·— „
с) „ „ „	Турка	1005·— „
т) „ „ „	Товмач	500·— „
	Разом	27485·22 „

2. Збіжжя закуплене розділено як у виказі розділу збіжжя.

3. Уділено допомоги зворотні у формі безпроцентових позичок:

а) Пов. Сколе через Кооп. „Промисл" в Синевідську	2000
б) Пов. Перемишель через Кооп. „Сільський Господар" в Тишківцях	500
	2500 зол.

4. Адміністраційні видатки:

а) Закупно міхів	164·70 зол.
б) Оголошення в часописах	774·— „
в) Оплати почтові	1418·37 „
г) Адміністрація	1718·20 „
ґ) Видатки при закупні збіжжя	250·— „
д) Перевіз річей з Америки	353·39 „
ж) Платня урядовця	1210·— „
з) Поїздки і інтервенції в урядах	455·73 „
	6334.39 „

5. Оплата транспортів за перевіз збіжжя 4207·09 зол.

Рахунок доляровий:

В приходах:

1.	Жертви і дари	дол. 35013·70
2.	Дописані відсотки 6%	553·96
		дол. [illegible]

В розходах:

1.	Уділені допомоги	дол. 6583·23	
2.	Закуплено збіжжя	„ 15043·29	
3	Уділені допомоги зворотні	„ 6426·06	
4.	Оплата транспортів	„ 26·55	
5.	Готівка в Центробанку на ч. кн. 8166	дол. 7486·51	
			дол. 35567·66

1. Виказ уділених допомог:

а)	Повіт	Богородчани	до розділу між потерп. населення	дол. 337·54
б)	„	Болехів	на одержання дітей в захоронці	„ 45·04
в)	„	Войнилів	до розділу між потерп. насел.	„ 281·—
г)	„	Жидачів	„ „ „ „ „	„ 337·54
	„	„	будова захисту для сиріт	„ 500·—
	„	„	„ „ „ „ в селі Цуцилівці	„ 50·—
ґ)	„	Журавно	до розділу між потерпівше населення	„ 225·21
е)	„	Калуш	„ „ „ „ „	„ 22·52
	„	„	сироти п. о. Криницьким	„ 30·—
з)	„	Кути	будова захисту для сиріт	„ 1000·—
	„	„	відбудова школи У.Т.П в Гриняві	„ 100·—
	„	„	до розділу між населення	„ 111·31
ж)	„	Мединичі	„ „ „ „	„ 112·75
з)	„	Лютовиска	„ „ „ „	„ 337·08
і)	„	Рудки	„ „ „ „	„ 550·45
к)	„	Самбір	„ „ „ „	„ 225·25
			Ст. Бегус на відбудову	„ 33·73
л)	„	Сколе	будова захисту для сиріт	„ 200·—
			Мих. Фурдзин доп. на відбудову	„ 11·—
			до розділу між потерп. населення	„ 61·93
м)	„	Солотвина	до розділу між потерп. населення	„ 337·84
н)	„	Станиславів	„ „ в с. Бранівка-Побереже	„ 168·54
о)	„	Ст. Самбір	„ „ між потерп. населення	„ 225·23
п)	„	Сянік	„ „ „ „ „	„ 55·—
р)	„	Тисьмениця	„ „ „ „ „	„ 112·61
с)	„	Турка	на відбудову	„ 67·—
т)	Допомога ком. в Чернівцях			„ 1044·—
				„ 6583·23

2. Закуплене збіжжя за суму 15043·29 дол. амер. розділено в цілости по повітам потрібним і є обняте виказом розділу збіжжя.

3. Із фондів призначених на зворотну допомогу у формі безпроцентових кредитів уділено:

а)	Повіт	Бібрка	через	Кооп.	„Єдність" в Ляшках горішних	дол. 150·—
б)	„	Доброміль	„	„	„Згода" в Війську	„ 500·—
в)	„	Жидачів	„	„	„Народний Дім" в Жидачеві	„ 731·—
г)	„	„	„	„	„Будучність" в Голешові	„ 350·—
д)	„	Мединичі	„	„	„Селянську Касу" в Мединичах	„ 225·—
е)	„	Львів	„	„	„Укр. Нар. Мистецтво" у Львові	„ 563·38
є)	„	Надвірна	„	„	„Народний Дім" в Загірю	„ 168·—
	„	„	„	„	„Верховина" в Микуличині	„ 300·—
	„	„	„	„	„Надія" в Кульчицях шлях.	„ 80·—
ж)	„	Самбір	„	„	„Стряж" в Пиняних	„ 200·—
		„	„	„	„Лавін" в Луці рустик.	„ 150·—
		„	„	„	Мих. Шеремета Лука	„ 30·—
		„	„	„	Ст. Пляцок Тарганович	„ 16·—
		„	„	„	Ів. Грушак Волоща	„ 23·—
		„	„	„	„Єдність" в Улючи	„ 150·—
з)	„	Сянік	„	„	„Гаразд" в Ст. Самборі	„ 901·10
і)	„	Старий Самбір	„	„	„Поступ" в Долині	„ 250·—
к)	„	Товмач	„	„	„Народний Дім"	„ 788·28
л)	„	Тисьмениця	„	„	„Сільський Господар"	„ 550·—
м)	„	Турка	„	„		„ 6426·06

Жертви грошеві.

Зложили в долярах від 1. січня до 30. червня 1928. 1) Бойко Анна, Філадельфія 11·—, 2) Укр. Червоний Хрест, Віннінег 7000·—, 3) Диман Пилип, Detroit 232·—, 4) Паращук, Вудгавен 60·—, 5) Мечура Юрко, Northanycton 150·—, 6) Маларам Мат. Брандфорт 20·—, 7) о. Залітач Мирон, Скрентон 180·—, 8) Татаринський, Тайлор 100·—, 9) Ліга Укр. Товаришів, Ню-Йорк 519·50, 10) Щирба Іван, Гарі 30·—, 11) Мадицький Іван, Бетлегем 38·—, 12) Незнаний через Red Star Line Danzig 139·—, 13) Збірка в Церкві, Восток Альта 27·—, 14) Пухалік Іван, Восток Альта 20·—, 15) „Обєднання" Філядельфія 7150·—, 16) Пухалік Василь 35·—, 17) Козан Григорий Іван 17·20, 18) Гриців, Філядельфія 300·—, 19) Клем Михайло, Чікаго 199·—, 20) Сіличенко Іван, Канада 1·—, 21) о. Велигорський Іван, Реадінг-Па 32·—, 22) Т-во Січ, Харбін, Хіни 36·—, 23) о. Решетило Павло, Канада 5·—, 24) Байрак Антін, Аргентина 16·—, 25) о. Залітач Мирон, Скрентон-Америка 250·—, 26) Брацтво св. Димитрія, Бруклін-Америка 43·—, 27) о. Крайнівський А., Т-во при гр.-кат. церкві в Форт-Вілля і Вест-Форт 898·—, 28) о. Невицький Еміліян, Міннересвіле-Па 112·—, 29) Перемишляни, Комітет допомоги 90·—, 30) Комітет допомоги ж. п. в Монтреаль 100·—, 31) Ярошевич М., Новий Йорк 2·—.

Зложили в золотих від 1. січня до 30. червня 1928. 1) Козак Григорий, Ігвага Бразилія 7·56, 2) Міщанський Комітет, Сокаль 300·30, 3) Українська Нива, Варшава 122·66, 4) Повітовий Комітет, Чортків 935·—, 5) Українська Господарська Академія, Подєбради 181·60, 6) Жабин п. Зборів 175·15, 7) Бачинський Сергій, Буківці, Волинь 19·18, 8) Комарницький о. Косів 3·—, 9) Пащак Онуфрей 75·04, 10) Щирба Іван, Гарі 4·45, 11) Укр. Кооп. Банк Луцьк 850·61, 12) Шестий гурток пластунок, Львів 25·—, 13) Штунь Василь, Мачик п. Угубешів 77·20, 14) о. Турковид Пруденторолис 2660·24, 15) Збірка в Церкві Восток Альта 5·33, 16) о. Мазир Стефан, Дорожів 3·—, 17) Кооперативна в Гаях 50·—, 18) Громада Гаї 15·—, 19) Пов. Комітет Рава руська 100·—, 20) о. Кубаєвич, Чортків 6·—, 21) Катерина Пухалік, Канада 255·95, 22) Матво Яків, Дубно 182·70, 23) П. С. К. Белз 111·—, 24) Читальня Укр. Богословів 234·10, 25) Пов. Ком. Самбір 95·—, 26) Пов. Союз, Підгайці 118·60, 27) Амброзий Березовський, Львів 10·—, 28) Ученики I б. кл. Торговел. Школи Т-ва Просвіти 315·—, 29) Клем Михайло, Чікаго 440·—, 30) о. Велигорський Іван, Реадінг-Па 440·—, 31) Кременець Кооперат. Банк 50·—, 32) Кульчицка Любов, Вошанці 20·—, 33 Підгайці, Повітовий Союз 435·75, 34) Камінка Струміл., Повіт. Комітет допом. 142·—, 35) Останчукова Анна, Демблін 250·—, 36) Кружок Р. Ш., Бірча 24·—, 37) Слободян В., Потік золотий 10·—, 38) Кенадь Семен, Лювель-Мантога 87·70, 39) Шипайло Кароль, Печеніжин 11·40, 40) Читальня Просвіти, Красносілці п. Збараж 30·—, 41) Кукизів, Комітет допомоги 100·—, 42) Каданська Емілія, Станиславів 10·—, 43) Молодь академ. гімн. головного заведення 174·46, 44) Перемишляни, Комітет допомоги 1517·72, 45) Острово гром. Стара весь,

...ї Банк 49·80, 46) Ковальчук Клим, с. Лопушна-Кременець 29·35, 47) Громада Охватова, Дубно 114·27, 48) Садовська Марія, Ярослав 5·50, 49) Др. Стахура Данило, Бережани 20·—, 50) Др. Терлецький, Тустановичі, збірка 291·30, 51) Гунуляк М. збірка шкільні діти Бінчарові 10·—, 52) Бухович Микола, Березно 15·—, 53) о. Бервенець Ілія, збірка в Вільховій 11·10, 54) Ватрак Іван, Гарвапа К. ч. 50—а 26 13·—, 55) Адміністр. Нового Часу 200·—, 56) Нарвінський Семен — Бакай Петро, Франція 28·90.

По замкненні звіту розділено дальші допомоги на переднoвок:

Повіт	Калуш	1000	долярів
„	Долина	500	„
„	Стрий	1000	„
„	Сколе	500	„
„	Надвірна	1000	„
„	Самбір	300	„
„	Сянік	500	„
„	Галич	300	„
„	Богородчани	300	„
„	Ходорів	280	„

Голодуючим в повіті Мостиска 3000 зол.

В цей спосіб готівка позістала в Банку виносить 10262·19 золотих і 1736·51 долярів.

НОВИНКИ.

— Ольга Кобилянська — як довідуємося — вертаючи з Франценбаду до Чернівець, задержалася на кільканадцять днів у своїх давніх другів, родині о. Ісидора Бобикевича, пароха Саджавки. У присутности шановної гості, відбудеться ювилей 45-літнього подружа о. Іс. Бобикевича з Марією з Устіяновичів, подругою письменниці з молодих літ.

— Хліборобська школа в Бережниці п. Стрий після зліквідування Самоврядного Виділу, перейшла під управу міністерства хліборобства. Школа триває 3 роки. При школі находиться інтернат, в якому учні платять 40 зол. місячно за удержання. Від 1. січня 1929 р. пильні учні можуть просити полекші в оплатах. Шкільний рік починається з початком вересня. Подання щодо прийняття вносити до дирекції школи до половини серпня; долучити до них: 1) метрику, 2) останнє шкільне свідоцтво, 3) свідоцтво здоровля. Умовини прийняття: 1) покінчений 15 рік життя, 2) покінчена повселюдна школа. Після скінченої школи посади певні. Хлібороби повинні посилати своїх синів до хліборобської школи, тим більше, що на неї йде неодин їх податок.

— З родинних трагедій. В Лодзі задушила свойого мужа-робітника, жінка, яка не в силі була вже терпіти його авантур, які вертаючись зі шинку постійно запивався. Доведена до трагічного кроку нещасна жінка, віддалася в руки поліції.

— Ще одно криваве весілля. У Хлопівці (Копичинці) прийшло до кривавої бійки між двома родинами на весіллю. Виходила замуж донька господаря Лабатого, до якої давно залицявся Василь Зіва. Зіва з братом і двома побратимами взяли рушницю, ножі і ковальський молот і напали на весільних гостей. У бійці Зіва стріляв і влучив Лабатого, що бореться зі смертю.

— Нова зупинка відтинкова на залізничім шляху Дрогобич-Борислав між Дрогобичем-містом і Дережицями і зветься вона „Дрогобич-Рафінерії".

— Українські артисти в Західній Европі. Народній Комісаріят Освіти відрядив цього року до Західньої Европи багатьох українських артистів і режисерів, що мають вивчити театральну справу й справи кінематографії в Західній Европі. Серед них є артисти — Крушельницький, Гірняк і Сердюк та режисери — О. Довженко й Ф. Лопатинський.

— Катастрофи й нещастя. Минулої неділі впало 8 туристів в Альпах жертвами нещасливих випадків. — Найбільший товаровий дім у Карльсруге загорівся. Пожежа вибухла нечайно, відтинаючи втечу 200 осіб обслуги. Пожежна сторожа ледви спасла себе. Пожежу частинно злокалізували щойно після 3 годин.

— Після конгресу співаків у Відні. Німецькі співаки після закінчення зїзду у Відні розбрилися по цілій Австрії для заштутування місцевих сайт по таких містах, як Інсбрук, Сальцбург, Клягенфурт, Лінц і ін. В самому Інсбруку задержалось 20.000 співаків, так, що кожний третій мешканець, це гість — співак. (Інсбрук має 30.000 мешканців). В цілій Австрії пробуває ще тепер біля 60.000 учасників конгресу. З того 40.000 задумує лишитись до 1. серпня, а велике число ще довше. Щасливий народ і щасливі співаки!

— Ріжні вістки. Еспанський уряд доручив окремій комісії приготовити проєкт тунелю під Гібралтаром; тунель має встановити безпосередній шлях Еспанії з Африкою. — Франц. президент Думерг приймав у себе марокканського султана і передав йому „великий хрест почесної легії". — Організатори першого пасажирського полету дирижабля Р-100 через Атлянтик дістали досі більш 200 прохань від ріжних осіб, що хотіли би бути першими пасажирами. Деякі з них пропонують по 40.000 зол. за білет: дирижабль може помістити 100 осіб. — По вісткам мексиканської поліції справжній убийник ген. Обрегона втік до Спол. Держав. — У Відні скінчили самовбивством з нужди 67-літній барон Фрідріх Гельмгольд і його жінка.

— Кошта експедиції „Італії". Їх пробує ще раз підрахувати данський денник „Політікен". У розшуках членів „Італії" взяло участь 20 кораблів і 20 літаків. 12 експедицій вибралось на санях і летунах. В усіх цих виправах було кілька тисяч осіб, що програтили в яких 1 міл. зол. Сам шведський уряд призначив на ратування загинених більш мільон зол. Кожний день розшуків коштував приблизно 200.000 зол. Не диво, що італійський уряд не зважився зробити великий жест, щоби запропонувати зворот цих усіх коштів.

— 80-ліття дипльомата. Англія святкує статтями та бенкетами 80-ліття одного з найстарших своїх дипльоматів, що відограв величезну ролю в історії англійської політичної думки за останніх 50 літ. Це льорд Артур Джеймс Бальфур, нащадок великих землевласників, один зі стовпів консервативної партії. Завдяки родинним звязкам з льордом Сельсбері Бальфур уже в 26 р. життя став членом парляменту і високим урядовцем м-ства закорд. справ. Його талант і величезна освіта підготовують йому без труднощів велику карієру державного діяча найбільшої світової імперії у ролі премієра, міністра закорд. справ і довірочного дорадника м-ства. Бальфур визначується енциклопедичною освітою, великою знайомістю людей і тонкостей дипльоматії. Не було в Англії державної справи, в якій він не відограв би ролі: справа Ірляндії, війни, торговельних законів, Палестини — усі вони звязані з його діяльністю. Бальфур з природи фільософ-скептик, автор кількох цінних фільос. книжок, зпоміж яких найбільше відома „Деїзм і гуманізм". Нині навіть його най завзятіші політичні противники такі як Р. Мекдональд, віддають йому статтями повну пошану, признаючи, що мало хто з англійських політиків у силі рівнятись з ним освітою, передуманим світоглядом і життєвим досвідом.

— Рекорди. На Кримі небувалі спеки понад 45 степ. Ц.; від 45 днів не було дощу. 25-го п. м. записали найнижчу нічну температуру в Льондоні за останні два роки: 66 степ. Фаренгайта. — Між летунами, що вибираються через Атлянтик є інвалід Догерті, що втратив у великій війні обі ноги та ліву руку; Догерті є досвідченим летуном. — За один день 23-го п. м. американці встановили два нові рекорди: Перший, це подорож доокола світу двох міліонерів Мірса і Коллера, що обїхали світ на літаку „Місто Ню Йорк" в 23 дні, 15 годин, 20 хвилин і 3 секунди. Остання така подорож (також двох американців) тривала 28 днів. Другий рекорд „побив" якийсь Гайлер з Кентукі, що не віддихав 14 хвилин і 2 секунди. Досвід зроблений у присутності лікарів при помочі окремого апарату, прикладеного до грудей Гайлера.

— Російський дипльомат єзуїтом. У Відні помер визначний єзуїт Михайло Андреев, який останніми роками здобув собі велику популярність між вірними. Його карієра не належала до буденних: він з походження — москаль, бувший царський дипльомат, що працював у Токіо, Штокгольмі, Мюнхені та Ріо де Жанейро. З менту революції втратив він усе: становище, почести та все майно. Після ріжних пригод, приїхав як утікач до Відня і тут рішив стати священиком. Як 50-літний мужчина почав студіювати теольогію в Інсбруку і став єзуїтом. Дуже хутко йому доручили у Відні високе становище в проводі евхаристичної Ліги, а огляду на його знайомість мов і людей.

— Мущина жінкою. Одна жінка вбила в Парижі свого мужа двома револьверовими стрілами в ночі за те, що він по пяному хотів бити свою дитину. Юстин Грап робив це не перший раз, бо часто запивався. Жінка сама передала себе в руки поліції. При нагоді цього вбивства виявилось, що Грап 10 літ жив у Парижі переодягнений за дівчину і працював у крамниці з образами, між дівчатами, які не підозрівали, що мають до діла з мущиною. Грап зробив це як воєнний дезертир, коли втік зі шпиталя. Він засвоїв собі чужі папери, на жіноче прізвище, а вигляд мав трохи жіночий. Так працював він аж до 1925 р., коли прийшла амнестія для всіх бувших воєнних дезертирів. Тоді він оженився.

— Льойд Джордж — композитором. Англійський політик на схилі своєї політичної карієри рішив попробувати свого музичного таланту. Він написав слова і музику до патріотичного гимну своєї тісної батьківщини Уельсу п. з. „Уельс, мій рідний край". Цей гимн мали виконати вперше цими днями під час святочного акту роздачі нагород в уельському університеті у Бангорі. Міг Падеревський музика писати дипльоматичні ноти, може Льойд Джордж дипльомат писати музичні.

— Бльондинки вимирають. На міжнароднім конгресі евгеніки, що відбувся цими днями в Льондоні ствердили цікавий факт: що-раз менше родиться в світі бльондинок. Статистика каже, що из 100 дівчат-немовлят припадає лише 5 білявок і 5 рудих.

— Смерть від укушення мухи. На днях трапився в Німеччині характеристичний випадок. Вжалений мухою в ногу один купець, вмер після кількох днів серед обявів заражения крови. Лікарі були безрадні. Аналогічний випадок подавали ми вже попереднього року.

— Хто зпоза Львова хоче свою дитину (хлопця або дівчину) записати до державної вселюдної української школи ім. Маркіяна Шашкевича, при вул. Скарбківській ч. 26 у Львові, той мусить внести подання в справі прийняття до Міської Шкільної Ради при пл. св. Духа. До подання без стемпля треба долучити: 1) метрику дитини, 2) останнє шкільне свідоцтво і 3) мельдункову карту як доказ, що дитина зголошена на мешкання у Львові. Треба з внесенням подань спішитися, щоби не було пізно.

— Наймолодша поетка. Вмерла 15-літня франц. поетка, Сабіна Сіко. Перший збірник її поезій появився друком вже в 12-ому році її коротенького життя. Вірші її, незвичайно талановиті, звернули увагу цілого франц. літературного світа. Нею зацікавились члени „Французької Академії" Марсель Прево та Моріс Донне і до збірки її поезій написала передмову, найбільша сучасна франц. поетка гр. Де Ноай.

— Англійський воздушний лет. На 36 літаків, які виcтартували до відомого окружного лету, відступило вже від участи в ньому 11 літаків, так, що найважчий етап між Нюкестль і Рінфрю перебуло лише 25 літаків. Сподівались, що першу нагороду (королівська чаша) возьме одинока летунка, яка бере участь у тому райді, міс Спунер, що з важким трудом оминула катастрофи на скелистих верхах біля Рінфрю. Переможцем вийшов капітан Хоп, що був першим і минулого року.

— Більш ніж 200.000 працьовників англійського т-ва „Дженерел Моторс Корпорейшен" обезпечилось від життя і стало пайщиками найбільшої в світі полісн обезпечення. Не забувайте і ви обезпечити себе в своїм Т-ві „Карпатія", Львів, Руська 18, І. пов.

Театри.

Міський великий театр.

28-го г. 7·30 веч. „Травіята", виступи Ротовської і Пруса.

Міський „Театр Новин".

28-го г. 8·30 Виступи „Qui pro quo" програма „Як не ти робиш".

КІНА.

„Палас": „Шаління одної ночі".
„Лев": „Ріф і Роф як моряки".
„Апольо": „Небезпечна гра над берегами Гангу", Гаррі Піль.
„Фатаморгана": „Зов моря".
„Байка": „Прокажена" і „Мусимо мати діти".

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. (Вічевий рух). В середу, дня 11. липня п. р. відбулося в Тернополі велике справоздавче віче послів і сенаторів УНДО з тернопільської округи в салі Міщанського Брацтва. На віче прибули сенатори п. Баранник і п. Кузьмин та посли: о. прал. Куницький, д-р Баран, п. Кунько і п. Завалинкут, а сенатор д-р Горбачевський виправдав свою неприсутність. Віче отворив довшою промовою посол д-р Степан Баран, в котрій зясував основні риси політики і тактики Українського Клюбу Соймового і Сенатського. Проводили на вічу д-р Остап Постригач і проф. Ілярій Брикович. Промови виголосили о. прал. Куницький, виясняючи головно причини, чому не прийшло до утворення одноцільної української національної парляментарної репрезентації. Завинили тут радикали, котрі задля дуже вузьких чисто партійних мотивів не хотіли творити ані спільного клюбу, ані навіть союза клюбів тому, щоби в краю мати вільну руку у дальшому ведені неперебірчивої у засобах і шкідливої у наслідках демагогії. Про нашу правно-державну заяву говорив сенат. Баранник, про справи відбудови і шкільні посол Завалинкут, а про господарські сенатор Кузьмин який виказував, що теперішнє правительство по суті в основних питаннях своєї політики супроти нас поступає так само, як і попередні правительства. На вічу був як представник власти маніпуляційної урядовець староства Полянський (бувший фельдфебель), чоловік малоінтелігентний і дуже нетактовний, що своїм поведенням на вічу провокував зібраних і перебивав бесідникам. Коли сенатор Кузьмин у своїй промові ужив замісць теперішнє правительство слова правительство Пілсудського, комісар Полянський встав, зачав виголошувати по польськи промову до вічевиків, котрі йому очевидно не дали говорити, а провідник віча п. Ілярій Брикович відобрав йому голос. Ком. Полянський поінформований і розлючений до крайности, розвязав віче, на що вічевики відповіли могутнім співом пісень „Ще не вмерла", „Не пора" і „Ми гайдамаки". На салю ввійшов великий відділ узброєної поліції і силою її опорожнив. Безпосередно по вічу удався посол д-р Баран в товаристві посла Кунька і сенатора Кузьмина до виконуючого обовязки старости Ворошинського і запротестував проти поведінки ком. Полянського, котрого не повинно посилатися на ніякі політичні віча, бо він загально відомий з браку всякого такту і своїм поведенням тільки других провокує.

На цьому не конець. Як доносить польська преса, староство зробило харне донесення проти сенаторів Баранника і Кузьмина і послів д-ра Барана, о. Куницького і Завалинкута та проти президії віча в особах д-ра Остапа Постригача і проф. Ілярія Бриковича о злочин заворушення публичного спокою з § 65 з. к. і донос цей зредагований шефом політичної поліції аспірантом Кудеревичем, вже має знаходитися в тернопільській прокуратурі.

Зі спортового життя.

Україна II.—Екран II.

В неділю 29. липня відбудуться змагання за мистецтво Б-кл. між дружинами Екран II. і Україна II. на площі Сокола-Батька в год. 11. рано. Україна виступить з кількома грачами з I. дружини. Вступ 50 сот.

Отворення Спортової Олімпіяди.

В суботу 28. липня відбулося святочне отворення 9-ої з черги новітньої Спортової Олімпіяди в Амстердамі. В неділю починаються вже легко-атлетичні змагання. Ми, що правда, своєї олімпійської експедиції до Амстердаму не висилали, але тому, що серед нашого громадянства є вже чимале заінтересування і заінтересування спортом, редакція „Діла" буде старатися по змозі вчас давати звідомлення зі спортових осягів амстердамської Олімпіяди.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 14. п. м. померла в 20-тім році життя Надія Брикович, донька бл. п. о. Івана і Домни з Сояновських Бриковичів. Була це дитина з найгарнішими прикметами, дівчина, що з цілим жаром молодости була чутлива на все гарне, чесне і добре, а в щирій праці для рідної землі набралась тяжкої недуги серця. Наше громадянство втратило цінну одну молоду силу, повну великих надій. Величавий похорон відправлено дня 16. п. м. в Шманьківцях. В. І. П.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів", Галактіона Чішки і Ле-де:

Тернопіль,	неділя	29/7
Збараж,	понеділок	30/7
Нове Село	вівторок	31/7
Підволочиска,	середа	1/8
Скалат,	четвер	2/8
Теребовля,	пятниця	3/8
Копичинці,	субота	5/8
Борщів,	неділя	6/8

82 1—3

Вп. П. І. Стецишин має лист з Канади в Адміністрації „Діло". 1—1

Вп. Проф. Чучман зголоситься негайно в Т-ві Охорони Воєнних Могил — Львів, Руська 15/І. (у п. Янова). 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 2481 6—?

ПРИЙМУ на станцію учеників перемиської гімназії. Опіка запевнена, платня приступна. — Близші інформації: С. В. Перемишль, вул. Гродзка ч. 21. п. 1. 129 2—3

RNC. D-R., абсольвент природничого факультету Карлового університету в Празі пошукує місця. — Зголошення прошу ласкаво засилати на адресу: Д-р Ванджарук, Устє п. Пр. Снятин. 154 1-1

ВІЛЛЯ 5 покоїв кухня, комфорт, город сад, 260 сяжнів, Листопада, 9 тисяч долярів. — Ігнат, Львів, вул. Куркова 24. 138 3—3

ДВОПОВЕРХНА камениця, 4 покої вільні, комфорт. Початок Потоцького 12.000 долярів. — Ігнат, Львів, Куркова 24. 139 3—3

ПОШУКУЮ станції для семинаристки. Зголошення до Адміністрації під „Станція". 143 3—3

ГЛЯДАЮ інтеліґентної учительки до учня 2-ої кл. народньої; услівя, curriculum vitae, евентуально світлину слати: Ірена Берестова, Бишки, п. Конюхи. 152 2—3

ПРОДАМ ДІМ з морговим садком і пасікою в Наведчу коло Станиславова. — Пахолків, Станиславів, вул. Лібермана 12. 155 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-Р М. ВАХНЯНИН
ординує **в Карльсбаді**
дім „Wied" Mühlbrunnstrasse 9.
2119 Тел. 19—91. 13—14

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
2353 Пересвітлення Рентґеном. 19—24

Оголошується КОНКУРС

на посади:

1) вчителя природознавства та фізики з хемією в старших клясах — разом 28 лекцій тижнево;

2) — історії та географії Польщі — разом 22 лекції тижнево;

3) — польської мови — 33 лекції.

Вимагається: 1) повні кваліфікації або принаймні міністерський дозвіл на навчання, 2) посвідку горожанства і 3) curriculum vitae. Адреса: Луцьк на Волині, вул. Сенкевича ч. 21. Дирекція української гімназії. 157 1—3

Ширіть наш часопис!

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за ґотівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 103-?

УКРАЇНСЬКІ ПАННОЧКИ! Користайте в нагоди, щоби познакомитись з виїмково солідним і під кождим оглядом інтересним кавалером, що шукає дружини. Лише гарні душею і тілом панни зволять присилати дані про себе зі світлиною на адресу: Адміністрація „Діла" для „Естета". 159 1—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.